

Піхотіна А.О.,
студ.гр. 7.509-2,
Економічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет».
Науковий керівник – Кучерова Т.П.,
старший викладач кафедри обліку і аудиту

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО АНАЛІЗУ

Тривалий час бухгалтерський облік України розвивався у рамках жорстокої регламентації радянською владою. Економічний аналіз діяльності підприємства у період планової економіки в основному характеризувався порівнянням планових показників з фактичними та практично відсутністю факторного аналізу. Перехід нашої держави на умови ринкової економіки мав кризовий характер. Підприємствам надано право автономії, але водночас вони несуть повну відповідальність за результати своєї діяльності. У конкурентному середовищі від правильних, адекватних цьому середовищі управлінських рішень залежить найчастіше не тільки процвітання бізнесу, але й саме його існування. Тому традиційний бухгалтерський облік втратив свою актуальність, а роль аналізу підвищується як функції управління. Саме конфлікт між теоретичними уявленнями, які сформувались у період централізованої соціалістичної економіки, та сучасними реаліями ринкової економіки є причиною критики та невизнання управлінського обліку окремими вітчизняними вченими.

Наприклад, В.Ф. Палій не визнає виокремлення управлінського обліку, він вважає, що управлінський облік виходить за межі обліку. На його думку, управлінський облік включає елементи бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку, оскільки багато управлінських параметрів відображених в оперативному обліку, отримуються методами статистичного спостереження [4, с. 59].

Ф.Ф. Бутинець зазначає, що: «Управлінський облік — це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки та прийняття інформації, що використовується управлінською ланкою для планування і контролю виробничих витрат та оцінки можливих тенденцій розвитку всередині організації» [3, с. 10].

Незважаючи на значні наукові надбання з питань теорії та методології фінансового та управлінського аналізу, що висвітлені у працях багатьох інших вчених-економістів, зокрема, Б.І. Валуєва, Є.В. Мних, Г.Г. Кірейцева, М.Ф. Огійчука, В.Я. Плаксієнка, П.Я. Поповича, В.А. Свічкаря, М.Г. Чумаченка, А.Д. Шеремета, немає єдиного підходу до виділення таких видів аналізу.

Економічний аналіз господарської діяльності як наука сформувався на початку ХХ століття та від початку розвивався за даними бухгалтерської та фінансової звітності. Проте головною метою використання даного аналізу будь-якого суб'єкта господарської діяльності є прийняття правильного рішення для оптимізації своїх інтересів, що виходить за рамки інформації обмеженої лише даними традиційного бухгалтерського обліку.

У лютому 1989 р. Комітетом управлінського та фінансового обліку Міжнародної Федерації бухгалтерів було опубліковано концепції управлінського обліку закріплені міжнародними нормативами фінансового та управлінського обліку [5, с. 36]. В Україні існування управлінського обліку законодавчо було закріплено з прийняттям 16 липня 1999 р. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі Закон № 996-XIV).

Відповідно до ст. 1 Закону № 996-XIV внутрішньогосподарським (управлінським) обліком є система оброблення та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [1]. Реформування

бухгалтерського обліку безумовно, справило вплив на методологію, методику та організацію аналізу господарської діяльності підприємства, його розподіл на управлінський та фінансовий.

Фінансовий аналіз - це сукупність аналітичних процедур, що ґрунтуються, як правило, на загальнодоступній інформації фінансового характеру, призначених для оцінки фінансового стану підприємства.

Управлінський аналіз – це сукупність аналітичних процедур, що ґрунтуються на загальнодоступній та внутрішньогосподарській інформації, призначених для оцінки поточного стану бізнесу, підвищення якості та ефективності системи управління суб'єкта господарювання.

Більш наочно порівняльну характеристику фінансового та управлінського аналізу представлено у табл. 1 [2, с. 27].

Таблиця 1

Принципові особливості у змісті фінансового та управлінського аналізу

Класифікаційна ознака	Фінансовий аналіз	Управлінський аналіз
1	2	3
Мета	Оцінка фінансового стану підприємства, виявлення раціональної фінансової політики.	Обґрунтування управлінських рішень по досягненню конкретних виробничих цілей.
Об'єкт	Господарюючий суб'єкт в цілому, його фінансове становище.	Різні аспекти виробничо-фінансової діяльності структурних підрозділів господарюючого суб'єкта.
Предмет аналізу	Відносні показники рентабельності; абсолютні показники прибутку, виручки, витрат; ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість; ефективність використання власного капіталу та залучених коштів, обігових та необігових активів; економічна діагностика фінансового стану суб'єкта господарювання	Обґрунтування та аналіз реалізації бізнес-плану; комплексний економічний аналіз ефективності господарської діяльності; ефективність використання виробничих ресурсів; обсяги виробництва і реалізації продукції; техніко-організаційний рівень виробництва; собівартість продукції, обсяг виробництва та прибутку
Суб'єкти	Особи, що знаходяться в межах та за межами підприємства.	Різні організаційні структури всередині підприємства.
Інформаційна база	Бухгалтерська звітність (Форми 1,2,3,4,5,6)	Дані первинного та оперативного обліку, нормативно-довідкова інформація, відомості, здобуті у конкурентів у процесі промислового шпигунства.
Доступність	Відкрита для всіх, формується на базі публічної звітності.	Становить конфіденційність з метою збереження комерційної таємниці, використовується для внутрішнього управління.
Користувачі інформації	Всі юридичні та фізичні особи, зацікавлені у фінансовій стійкості підприємства, конкуренти та статистичні управління.	Менеджери різних рівнів, директори філій і дочірніх підприємств, начальники цехів, бригадири, майстри та ін
Періодичність	Відповідно до дат складання фінансової звітності.	У міру необхідності, на нерегулярній основі.
Вимірники	Використовуються вартісні вимірники.	Використовуються будь-які вимірники: вартісні, натуральні, трудові та умовно-натуральні.

Продовження табл. 1

1	2	3
Методи	Угруповання, встановлення впливу інфляційних чинників; порівняльний, структурний і коефіцієнтний аналіз, методи факторного аналізу.	Статистичні та математичні методи, елімінування, порівняння, графіки, комплексні оцінки та ін
Свобода вибору	Обов'язкове проходження загально визначених принципів його проведення за даними бухгалтерської звітності.	Не має встановлених норм його проведення та загальноприйнятих методик.
Ступінь надійності	Не може бути точним зважаючи на умисне спотворення бухгалтерської звітності для приховування прибутку і завуалювання механізму її отримання. Виправляється це положення аудиторськими перевітками.	Залежить від цілей проведення, використовує суворо достовірні первинні дані, підтвержені ревізійної групою і групою внутрішнього аудиту, характеризується більшою деталізацією

Отже, сучасний аналіз базується на використанні великого кола як облікової, так і позаоблікової інформації, проте інформаційною основою для будь-якого аналізу все ж залишається бухгалтерський облік. Лише здійснення водночас фінансового та управлінського аналізу, їх взаємодія забезпечить ефективний розвиток як окремого суб'єкта господарювання так і економіки України в цілому.

Література:

1. Закон України № 996-ХІV - від 16.07.99 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Безверхня Ю.В. Управлінський аналіз як складова управлінського обліку/Ю.В. Безверхня//Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2011. - №2, Том 3. – С. 21-27.
3. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський управлінський облік. Навч. посібник./ Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. – Житомир: ЖІТІ, 2000 – 488 с.
4. Палий В.Ф. Управлинческий учет – новое прочтение внутривозвратного расчета/В.Ф. Палий// Бухгалтерский учет – 2000. - №7. – С 59-67.

Плавуцька Г. Р.,
студ. гр. ОА-23,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Скибінська З. М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Підприємницька діяльність будь-якого суб'єкта господарювання спрямована на отримання певних результатів, а саме здобуття максимально можливого прибутку. Тому важливо знайти способи і методи управління, щоб визначена мета була досягнута. Керівництво усіх структурних підрозділів намагається одержати найбільший обсяг